

OLHAVAN PIENTEN KOULUN MALLI

Työryhmän raportti Olhavan varhaiskasvatuksen ja alkuopetuksen yhdistämistavasta

SISÄLLYS:

- 1. Raportin tarkoitus**
- 2. Työryhmän työskentelyä ja suuntaviivoja**
- 3. Pienten koulujen pedagogiikasta**
- 4. Tenavatuvan toiminta ja lapsimäärien ennusteet**
- 5. Esi- ja perusopetusluokan toiminta ja oppilasennusteet**
- 6. Pienten koulun malli ja sen hallinnointi**
- 7. Kiinteistötarpeet ja niiden kustannukset**
- 8. Yhteenvetoa ja arviointia**

1. RAPORTIN TARKOITUS

Iin kunnassa on useiden vuosien ajan mietitty Olhavan koulun ja myös koulun kanssa samassa pihapiirissä sijaitsevan varhaiskasvatuksen yksikön, ryhmäperhepäiväkotin tilannetta ja tulevaisuutta. Koulun ja Tenavatuvan ratkaisua on valmisteltu Palvelusuunnittelun 2020-2025 raportissa ja Olhavan koulun raporteissa ja tämän lisäksi käsitelty ja linjattu eri päätöksentekokelemissä. Vuoden 2020 talousarvion käsittelyn yhteydessä kunnanhallitus kokouksessaan 23.11.2020 §311 hyväksyi esityksen, jossa opetuksen ja varhaiskasvatuksen toiminnallisissa muutoksissa edetään Olhavan koulun ja Tenavatuvan osalta opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan hyväksymän palvelusuunnitelman mukaisesti eli nämä toiminnot lakkautetaan 1.8.2022 alkaen ja esitti tätä edelleen kunnanvaltuustolle. Kunnanvaltuusto päätti kokouksessaan 7.12.2020 §95, että Olhavan koulu ja Tenavatupa lakkautetaan 1.8.2022. Koulun lakkauttamisesta pitää kuitenkin tehdä vielä erikseen hallinnollinen kunnanvaltuuston päätös. Varhaiskasvatuspalveluiden osalta päätöksen voi tehdä opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta. Iin kunnanvaltuusto lakkautti Olhavan koulun kokouksessaan 1.11.2021 (§183). Kunnanvaltuuston päätöksestä tehtiin kolme valitusta hallinto-oikeuteen ja hallinto-oikeus antoi asiassa kumoamispäätöksen 15.11.2022. Näin olleen Olhavan koulu on edelleen hallinnollisesti olemassa, vaikka oppilaat ovatkin opiskelleet muilla kouluilla lukuvuoden 2021-2022 alusta lähtien. Tenavatuvan osalta lakkauttamispäätöksestä tehtiin kaksi oikaisuvaatimusta, jotka käsiteltiin opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan kokouksessa 04.11.2021 § 116 ja § 117. Lautakunta hyväksyi oikaisuvaatimukset ja päätökseksi tuli, että Tenavatuvan toiminta jatkuu entisellään.

Kunnan päätöksenteossa on edellä kuvatun jälkeenkin mietitty Olhavan koulun ja Tenavatuvan tilannetta. Yhtenä ratkaisuvaihtoehtona ja mahdollisuutena on myös keskusteltu pienten koulun mallista. Siitä on kuitenkin ollut olemassa lähinnä erilaisia näkemyksiä, kaavailuja ja yksittäisiä näkökulmia. Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta päätti kokouksessaan 31.8.2023 §83 perustaa asian selvittämiseksi työryhmän, johon se nimesi Reijo Kehuksen, Pekka Koskelan ja Aila Paason jäseniksi sekä sivistysjohtaja Tuomo Lukkarin puheenjohtajaksi. Työryhmän tehtäväksi annettiin pienten koulun mallin hahmotteleminen, muiden kuntien toteuttamistapojen opponointi, kustannuslaskelmien tekeminen, pedagogisten ratkaisujen selvittäminen sekä hallinnollisen toteuttamisen luominen. Kaikkia näitä työryhmän tuli arvioida ja pyrkiä lapsen edun huomioimiseen sekä opetuksen ja varhaiskasvatuksen laatuksien läpivalaisun kautta kokonaisnäkemykseen pienten koulun mallista.

Tässä **Olhavan** pienten koulun raportissa on pyritty hahmottelemaan toimintaympäristön mahdollisuuksia. Olemassa olevat kiinteistöt ja niihin liittyvät muutostarpeet, lapsi- ja oppilasennusteet sekä arvioidut kustannukset, hyödyt ja haitat on pyritty käymään läpi parhaan mahdollisen tiedon avulla. Analyysissä ja erilaisten vaikutusten arvioinneissa on pyritty objektiivisuuteen. Työryhmän jäsenet ovat tuoneet prosessin aikana esille omia näkemyksiään ja mielipiteitään, joiden pohjalta raportti ja sen johtopäätökset on lopulta kirjoitettu. Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta käsittelee raporttia työryhmän sen sille luovutettua ja käyttää sitä apuna linjatessaan ja päättäessään mahdollisesta pienten koulun mallin käyttöönotosta.

2. TYÖRYHMÄN TYÖSKENTELYÄ JA SUUNTAVIIVOJA

Työryhmän työskentelyaika on varsin lyhyt, vajaan kuukauden. Asiaa on toki käsitelty ja hahmoteltu eri yhteyksissä jo useamman vuoden ajan. Se on antanut pohjaa työskentelylle. Opetus- ja varhaiskasvatustaloustalokunnassakin teemasta on keskusteltu useampaan otteeseen. Olhavan koulun lakkauttamisprosessin ja Tenavatuvan lakkauttamisen prosesseissa sekä näiden lakkauttamispäätösten kumouduttua pienten koulun mallista on puhuttu laajemminkin. Monet päättäjät ovat tuoneet esille, että pienten koulun malli tarjoaisi jonkinlaisen kompromissin lakkauttamisen ja jatkamisen välille.

Opetus- ja varhaiskasvatustaloustalokunnan lähetekeskusteluissa, työryhmän orientaatiokeskusteluissa ja varsinaisen työskentelyn alussa on ollut muutamia peruseriaatteita pienten koulun mallille. Näiden periaatteiden pohjalta pienten koulun työryhmä on työskennellyt ja näiden ympärille myös **Olhavan** mallin luonut. Lähtökohdat ovat olleet seuraavat:

1. Pienten koulun mallissa on mukana Tenavatuvan varhaiskasvatuksen toiminta, esiopetus ja perusopetuksen ensimmäiset vuosiluokat.
2. Pienten koulun mallissa toiminta keskitetään Olhavan koulukiinteistöön ja Tenavatuvan kiinteistöä luovutaan.
3. Henkilöstön, tukipalveluiden ja hallinnon osalta pyritään tehokkuuteen, synkronointiin ja optimointiin.

Periaatteista on käyty keskustelua työskentelyn eri vaiheissa. Kohdan yksi pohjalta on luotu pienten koulun toteuttamistapa, henkilöstörakenne sekä hallinnollinen ja pedagoginen malli. Apuna ja vertailukohtana on käytetty muiden opetuksen järjestäjien malleja ja toteuttamistapoja. Kohdan kaksi osalta on tehty selvitykset kiinteistöistä ja niiden vaatimista muutoksista. Tässä apuna on käytetty yhdyskuntapalveluiden kiinteistöpäällikköä ja hänen alaisiaan. Kohdan kolme periaatteesta on selvitetty lain vaatimat mitoitukset, sekä mahdollisuudet henkilöstön yhteiskäyttöön ja tukipalveluiden hyödyntämiseen.

Työryhmä on toiminut pääasiassa ohjausryhmänä. Varsinainen selvitystyö on tehty sivistysjohtajan toteuttaman ja johtaman valmistelun pohjalta.

3. PIENTEN KOULUJEN PEDAGOGIIKASTA

Kun puhutaan koulun ja varhaiskasvatuksen palveluverkosta ja yksiköiden mahdollisista lakkauttamisista, ei voida väistää ja välttää keskustelua pienen ja suuren yksikön eduista ja paremmuudesta. Näin on ollut myös Olhavan koulun ja Tenavatuvan kohdalla. Erilaisissa tutkimuksissa, kannanotoissa, näkemyksissä ja mielipiteissä on paljon perusteita sille, miksi pieni kyläkoulu on lapselle paras oppimisympäristö ja koulun jatkaminen elintärkeää kylän elinvoimaisuudelle. Pienten yksiköiden lakkauttamista perustellaan usein säästötavoitteilla. Monien näkemysten mukaan säästöjä ei juurikaan yksiköitä lakkauttamalla synny.

Pienen koulun paremmuutta oppimistulosten, oppilaiden aktiivisuuden, yhteisöllisuuden ja turvallisuuden näkökulmista on myös esitetty monissa artikkeleissa ja mielipiteissä. Samaan aikaan monilla tutkimuksilla on osoitettu, että isot koulut antavat oppilaille monipuolisemmat oppimisen ja valinnan mahdollisuudet, sosiaaliset verkostot, integroitumiset ja ryhmittelyt, oppimisen tuen ratkaisut, oppilashuollon palvelut ja laaja-alaisemman henkilöstön osaamisen. Ison koulun etuja on myös tuotu esiin monissa eri mielipiteissä, artikkeleissa ja kannanotoissa esimerkiksi opetussuunnitelman toteuttamisen ja kustannustehokkuuden näkökulmista.

Olhavan pienten koulun mallia ja sen pedagogiikkaa, samoin kuin opetusjärjestelyjä ja niiden toimivuutta, oppimistuloksia, oppilaiden jatko-opinnoissa menestymistä ja hyvinvointia on lähes mahdotonta arvioida faktoihin perustuen ja välttämättä mielikuviin ja kokemuksiin pohjautuvia näkemyksiä. Tähän on monta syytä. Yksi suurimmista ja keskeisimmistä on se, ettei näin pientä koulumallia ole juuri missään muualla toteutettu

eikä siten arvioitukaan. Pienellä koululla tarkoitetaan tutkimuksissa, artikkeleissa ja julkaisuissa joskus vähintään 40-60 oppilaan koulua, useimmiten kuitenkin noin sadan oppilaan koulua. Näin ollen suurin osa lin alakouluista on näiden määritelmien mukaan pieniä kouluja. Olhavaan suunniteltu pienten koulun malli käsittää 4-7 varhaiskasvatusikäistä (0-5 – vuotiaita) lasta, 2-4 esiopetuksen oppilasta ja 3-8 perusopetuksen ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilasta. Varhaiskasvatuksen ryhmäperhepäiväkotit enimmäkseen nykyisellä rakenteella tarkoittaa kahtatoista (12) lasta. Esiopetus lienee tarkoituksenmukaisinta sisällyttää varhaiskasvatuksen ryhmään. Perusopetuksen kahden ensimmäisen vuosiluokan yhdistetty opetusryhmä olisi siis oma ryhmänsä, yhdysluokka, jolla on oma luokanopettajansa.

Yhden opettajan kouluja ja yksiköitä ei ole arvioitu tai niistä ei ainakaan löydy tutkimustietoa. Se mitä jäljempänä puhutaan pienistä kouluista, ei välttämättä pidä paikkaansa Olhavan pienten koulun mallin kohdalla – tutkimuksissa ja artikkeleissa, joista seuraavassa esitetyt arviot ja nostot on otettu, on yleensä käsitetty pienellä koululla siis noin sadan oppilaan koulua.

Suomessa kunnilla, kouluilla ja yksittäisillä opettajilla on paljon valtaa päättää siitä, miten ne opetussuunnitelmaa omassa arjessaan soveltavat. Ammattitaitoisia ja autonomisia opettajia onkin pidetty yhtenä Suomen koulutusjärjestelmän vahvuutena. Olhavan pienten koulun mallissa on vain yksi perusopetuksen opetusryhmä ja sillä yksi opettaja. On mahdollista, että ainoana opettajan toimiminen koettaisiin haasteelliseksi. On selvää, että yhteistyötä on hyvä ja välttämätöntäkin tehdä varhaiskasvatuksen väen kanssa. Erityisopetusta tulee toteuttaa myös riittävällä laaja-alaisen erityisopettajan tuntiresurssilla sekä turvata myös riittävä koulunkäynninohjaajan tuki.

Viime vuosina säästötoimenpiteet ovat asettaneet monet suomalaiset kunnat vaikeaan tilanteeseen. Keskustelussa asetetaan vastakkain usein pienten koulujen toimintaedellytykset verrattuna suurten koulujen toimintaedellytyksiin tai vaikkapa vanhustenhuolto ja opetusala. Koska valtion määrärahat eivät enää ole korvamerkittyjä, resursseista taistellaan paikallisesti. Keskustelussa etsitään vastauksia – mikä on oikein, miten asiassa tulisi edetä? Kaikkiin kysymyksiin ei kuitenkaan ole olemassa selviä vastauksia.

Käsitystämme ympäristöstämme ohjaavat osaltaan omat kokemuksemme. Esimerkiksi käsityksemme hyvästä koulusta vaikuttavat muistot omista kouluajoistamme. Mielikuvat siitä, minkälainen koulu on parempi tai huonompi, eivät välttämättä ole todellisuuteen perustuvia. Erilaisten arviointien ja raporttien mukaan kaikki Suomen perusopetusta tarjoavat koulut ovat varsin hyviä riippumatta siitä ovatko ne pieniä vai suuria. Koulutusjärjestelmämme perusajatukseksi on samanlaisten lähtökohtien tarjoaminen kaikille asuinpaikasta tai taustasta riippumatta. Tästä tasa-arvoisuuden perusajatuksista huolimatta säästövaatimukset ovat aiheuttaneet sen, että kouluja punnitaan ja niitä pidetään säästökohteina.

Koulujen koko, toiminta, etäisyydet, rakenteet ja monet muut tekijät vaikuttavat siihen, että oppilaskohtaiset kustannukset vaihtelevat myös kunnan sisällä eri yksiköiden välillä. On mahdotonta antaa tasa-arvoista koulutusta, jos minkään koulun tai minkään oppilaan opettamisen kustannukset eivät saa olla toisia suuremmat. Tärkeä tarkasteltava näkökulma on myös pedagogiikka. Pätevällä, motivoituneella ja yhteistyökykyisellä koulun henkilökunnalla ja hyvillä opetusmateriaaleilla voidaan mahdollistaa oppilaille hyvä opetus. Ei ole olemassa täydellistä koulua – kaikkia kouluja ja niiden pedagogiikka ja toimintaympäristöä voidaan parantaa ja kehittää. Erilaisilla kouluilla on erilaisia vahvoja osa-alueita.

On olemassa erilaisia tutkimuksia, joissa tarkastellaan, mitä pieni koulu voi merkitä oppilaiden opinnoille ja edistymiselle, opetuksen laadulle, oppilaiden osallistumiselle ja yhteenkuuluvuudelle, turvallisuudelle ja järjestykselle koulussa, yhteistyölle kodin ja yhteiskunnan kanssa sekä opettajien työolosuhteille. Näitä näkökulmia on esitetty alla.

Pienessä koulussa on helpompaa ottaa käyttöön opetusmenetelmiä, joiden tutkimukset todistavat parantavan oppimista. Tällaisia menetelmiä ovat esimerkiksi seuraavat:

- Joustavat aikataulut, myös pitkät ajanjaksot
- Jatkuvuus opettaja-oppilassuhteessa eli että luokalla pysyy sama opettaja usean vuoden ajan
- Integroitu opetussuunnitelma
- Ryhmäoppimiskokemukset
- Heterogeeniset luokkaryhmät
- Monia eri ikäryhmiä yhdistävät luokkaryhmät
- Aktiivinen, kokemusperäinen (projektikeskeinen) oppiminen
- Yksilöllinen opetus

Heterogeeninen ryhmittely eli eri kyvykkyyksiä yhdistelevä ryhmittely tarkoittaa sitä, että samassa luokkaryhmässä on monia eri kyvykkyytasoja edustavia oppilaita. Heterogeeninen ryhmittely yhdistettynä suuriin odotuksiin ja edistyneeseen opetussuunnitelmaan hyödyntää kaikkia oppilaita. Heterogeenisen ryhmittelyn avulla muutoin alemman tason ryhmiin tai luokkiin sijoitettavat oppilaat joutuvat todennäköisemmin opiskelemaan vaativamman opetussuunnitelman mukaan ja heihin kohdistetaan suurempia odotuksia. Monia eri ikäryhmiä yhdistävät luokat ovat myös yleisiä pienissä kouluissa, joissa on vain vähän oppilaita. Vaikka useita eri ikäryhmiä yhdistäviä luokkia koskevien tutkimusten tulokset ovat epäyhtenäisiä, missään tutkimuksista ei käy ilmi, että tällaiset luokkaryhmät huonontaisivat oppimistuloksia. Useita ikäryhmiä yhdistävien luokkien oppilaiden asenne koulua kohtaan voi olla positiivisempi, heillä on usein parempi itsetunto ja paremmat johtajan taidot.

Pienempien koulujen oppilaat tuntevat paremmin kuuluvansa johonkin ryhmään – tai kokevat vähemmän vieraantumista – kuin suurten koulujen oppilaat. Vieraantuminen vaikuttaa itsevarmuuteen, itsetuntoon ja omien tavoitteiden asettamiseen. Oppilaat tuntevat kuuluvansa ryhmään ja ovat sitoutuneempia, kun heidän luokkatoverinsa ja opettajansa oppivat tuntemaan heidät. Tällaisia suhteita löytyy todennäköisemmin pienissä kouluissa, joissa oppilaat ja opettajat oppivat tuntemaan toisensa ja välittämään toisistaan tavalla, joka on hankalaa suuremmissa kouluissa.

Tutkimukset ovat osoittaneet, että pienissä kouluissa väkivaltaisuus ja käytöshäiriöt eivät ole yhtä yleisiä kuin suurissa kouluissa. Koulupinnausta, häiritsevää käyttäytymistä tunneilla, aggressiivisuutta, vandalismia, varkauksia ja huumaavien aineiden väärinkäyttöä esiintyy vähemmän.

Huoltajien aktiivinen osallistuminen koulun toimintaan on todennäköisempää pienissä kouluissa, koska pienet koulut tarjoavat enemmän mahdollisuuksia henkilökohtaisiin yhteyksiin. Opettajat ja vanhemmat tuntevat toisensa ja pystyvät helposti tekemään yhteistyötä tukeakseen oppilaiden menestymistä. Yritysten ja kunnallisten organisaatioiden on helpompi tehdä tehokasta yhteistyötä pienten koulujen kanssa.

On syytä siis huomioida, että tutkimuksissa pienellä koululla tarkoitetaan siis yleensä 60-100 oppilaan koulua. Olhavan pienten koulun malli sisältäisi yhden perusopetusryhmän, jossa olisi ennusteiden ja skenaarioiden mukaan 4-8 oppilasta. On vaarana, että pienen koulun pedagogiikan hyvät puolet vaarantuvat sillä, että oppilaita on vain yhdessä ryhmässä ja siinäkin alle kymmenen.

Pienellä, yhden opettajan koululla on myös omat haasteensa.

Yhdysluokkapedagogiikasta tehdyt tutkimukset osoittavat, että suurin ongelma on opettajan ajankäyttö. Opetus voi jäädä pinnalliseksi ja oppilaat kaipaavat opettajalta lisää aikaa. Yhden opettajan mallissa opettajan vastuu korostuu, opettajan jää ilman kollegojen tukea. Haasteena on, miten yksin työskentelevän opettajan tilanne otetaan huomioon esimerkiksi työhyvinvoinnissa, turvallisuudessa ja tehtäväkuvassa.

Oppilaiden näkökulmasta erityinen haaste on rajatut sosiaaliset suhteet – välttämättä saman ikäisiä luokkatovereita ei ole ollenkaan ja parhaassa tapauksessakin heitä on vain muutama. Tämä asettaa haasteensa myös opetuksen ryhmittelyille, opetussuunnitelman toteuttamiselle, valinnaisuudelle ja monipuolisille oppimismenetelmille.

Opettajat oppilaat ja huoltajat kokevat yleensä suuremman, pedagogisesti yhtenäisen peruskoulun vahvuudeksi vertikaalisen koherenssin toteutumisen, eri-ikäisten oppilaiden vuorovaikutuksen ja positiivisen mallioppimisen. Lisäksi opettajille ovat tärkeitä oman työnkuvan monipuolisuus, vastuun jakautuminen, yhteistyön mahdollisuudet, nivelvaiheiden tiedonsiirron helppous ja ison koulun resurssit. Huoltajat kyselyjen ja tutkimusten mukaan arvostavat myös ison koulun resursseja. Lisäksi huoltajille on tärkeää koulun sijainti lähellä kotia ja palvelujen keskittyminen yhteen paikkaan. Oppilaiden näkökulmasta on tärkeää, että ystävyyssuhteet säilyvät pitkään samoina.

Koulun toiminnan arviointi, pedagogiikan ratkaisut ja toimintakulttuuri kiteytyvät kolmeen näkökulmaan: oppilaan koulupolun eheyteen, oppilaan oppimisen näkökulmaan ja henkilöstön kehittymiseen. Näiden lisäksi on paljon muitakin relevantteja tekijöitä, mutta edellä mainitut kolme kokonaisuutta lienevät tärkeimmät. Oppilaiden koulupolun kannalta pienten koulu tarkoittaisi oppilaiden saavan käydä kouluun perusopetuksen ensimmäisten luokkien ajan lähempänä kotiaan. Siirtymä toiseen kouluun voi olla toisen ja kolmannen vuosiluokan välissä sujuva ja onnistunut, mutta se voi olla myös haasteellinen. Tähän nivelvaiheeseenkin tulisi panostaa. Oppilaiden oppimisen näkökulmasta on aiemmissa kappaleissa jo puhuttu sekä mahdollisuuksista että haasteista. Opetussuunnitelman toteuttamisen kannalta hyvin pieni ryhmä ja muiden ryhmien puuttuminen tuovat vaikeuksia etenkin liikunnan, monialaisten oppimiskokonaisuuksien ja valinnaisuuden toteuttamiseen. Henkilöstön kannalta pienten koulun malli tarkoittaa vähäisempää kollegiaalista tukea, vastuun kasvamista ja yhteistyörakenteen puuttumista arjen tasolla.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on käynnistänyt vuonna 2022 projektin joustavan esi- ja alkuopetuksen pilotointiin. Pilotoinnin tausta-ajatuksena on pienten lasten koulun toimintamalli, jossa esiopetuksesta ja alkuopetuksen 1 ja 2 luokista muodostettaisiin yhteinen lapsen kehitystä tukeva kokonaisuus. Pilotin tavoitteena on luoda vahva opinpolun alku, jotta oppilaalla on riittävät koulunkäyntitaidot siirtyessään kolmannelle luokalle. Pilotissa kehitetään joustavaa esi- ja alkuopetusta lainsäädännön opetussuunnitelmien perusteiden mukaisesti vuosiluokkiin sitoutumattoman opetuksen ja yhdysluokkapedagogisin keinoin. Vuosiluokkiin sitoutumattomaan opetukseen osallistuville oppilaille voidaan laatia oma opinto-ohjelma, jonka mukaan opetus toteutetaan. Yhteisopettajuus ja samanaikaisopettajuus ovat keskeisiä toimintatapoja yhtenäisempää esi- ja alkuopetusta kehitettäessä. Esiopetuksen opettajien ja luokanopettajien yhteistyö ja yhteisopettajuuden tukeminen mahdollistaa moniammatillisesti lasten tarpeista lähtevien oppimiskokonaisuuksien suunnittelun. Pilotissa kehitetään lasten kehitystä ja oppimista tukevaa jatkumoa ja esi- ja perusopetuksen välisiä siirtymäkäytänteitä sekä uudenlaisia oppimateriaaleja. Toteutuksessa mahdollistetaan eri-ikäisistä oppilaista muodostuvissa ryhmissä opettajien samanaikaisopetus, yhteisten käytänteiden ja rakenteiden suunnittelu, esiopetukseen ja alkuopetukseen ja oppimisympäristöihin liittyvä materiaalien kokoaminen ja pedagogisen käytön suunnittelu. Näin mahdollistetaan joustava esi- ja alkuopetus ja pyritään löytämään toiminnalliset ja pedagogiset ratkaisut turvallisen koulupolun alun varmistamiseksi pienten lasten koulussa.

Lähteet: Opetushallituksen julkaisut, Rauste-von Wright, Soini, Pyhältö, Eerola, Pyhälä & Rämä, Julkunen 2002, Gordon & Lahelma 2003

4. TENAVATUVAN TOIMINTA JA LAPSIMÄÄRIEN ENNUSTEET

Tenavatupa on kunnallinen ryhmäperhepäiväkoti, jossa on paikkoja 12 lapselle (1-5 vuotiaille). Ryhmäperhepäiväkodissa hoitajia on suhteellisesti enemmän kuin päiväkodeissa, sillä henkilömitoitus on 1:4 eli jokaista hoitajaa kohden voi olla korkeintaan neljä lasta. Tällä hetkellä Tenavatuvalla on kymmenen lasta, joista kuusi on kokopäivähoidossa olevia 1-5 – vuotiaita lapsia ja neljä osapäivähoidossa olevia kuusivuotiaita esikoululaisia. Esikoululaiset saavat esiopetuksen Kuivaniemen koululla.

Ryhmäperhepäiväkoti toimii 1894 rakennetussa kiinteistössä, joka soveltuu toimintaan varsin hyvin. Kiinteistön käyttöaste on kokoon nähden pieni. Kiinteistöön on tehty perusparannus ja muutostöitä vuonna 2012. Toiminnassa voidaan myös hyödyntää naapurissa olevan koulun liikuntasalia ja ulkoilu- ja liikuntapaikkoja.

Tenavatupaan otetaan asiakkaita kunnallisen palveluohjauksen ja siihen liittyvien periaatteiden kautta. Käytännössä Olhavan ryhmäperhepäiväkodissa on sijoitettuna vain Olhavan alueella asuvia lapsia. Kaikki alueen lapset eivät tarvitse tai valitse kunnallista päivähoitoa. Ennusteen ja tilastoinnin mukaan alueella asuu jo syntyneitä lapsia seuraavasti:

• vuonna 2016 syntyneitä	3
• vuonna 2017 syntyneitä	5
• vuonna 2018 syntyneitä	3
• vuonna 2019 syntyneitä	2
• vuonna 2020 syntyneitä	4
• vuonna 2021 syntyneitä	3
• vuonna 2022 syntyneitä	4

Tilastoinnin perusteella on pääteltävissä, että Tenavatuvan lapsimäärä näyttäisi säilyvän varsin tasaisena. Ryhmäperhepäiväkodin lapsimäärä siis ennusteen mukaan säilyisi tulevien kuuden vuoden aikana 8-10 lapsen välillä. Tilanteeseen vaikuttaa tietenkin varhaiskasvatuksen tarve, perheiden valinnat ja palveluiden järjestämistavat.

5. ESI- JA PERUSOPETUSLUOKAN TOIMINTA JA OPPILASENNUSTEET

Olhavan koulukiinteistö sijaitsee n. 17 km listä pohjoiseen. Koulurakennus on valmistunut vuonna 1954 ja sitä on laajennettu liikuntasalin osalta vuonna 1998 koulun perusparannuksen yhteydessä. Koulun lämmitysjärjestelmä on muutettu öljystä hakkeelle vuonna 2012. Puuverhoiltu julkisivu on maalattu 2013 ja jätevesijärjestelmä on uusittu kesällä 2019.

Olhavan koulussa on ollut oppilaita viimeksi lukuvuotena 2021-2022. Olhavan koulun oppilaille on tarjottu opetusta pääasiassa lähikouluksi osoitetulla Kuivaniemen koululla. Opetuksen järjestäminen tällä tavoin johtuu koulun lakkauttamisprosessista, josta on kerrottu tämän raportin Luvussa 1 (Raportin tarkoitus).

Olhavan koulun oppilasmäärä on laskenut edellisen kymmenen vuoden aikana. Lukuvuoden 2021-2022 lopussa oppilaita oli perusopetuksessa 19 ja esiopetuksessa 4. Opetusryhmiä oli kaksi, toisessa opiskelivat esioppilaat ja ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaat ja toisessa ryhmässä 3-5 – vuosiluokan oppilaat. Kuudesluokkalaiset on jo aiemmin siirretty opiskelemaan Kuivaniemen koululle pedagogisin perustein. Pienempien oppilaiden ryhmässä opiskeli 12 oppilasta ja suurempien oppilaiden ryhmässä 11 oppilasta. Henkilökunnan muodostivat kaksi luokanopettajaa (joista toinen toimi myös koulunjohtajana) ja yksi koulunkäynninohjaaja.

Olhavan koulun oppilasennuste (päivitetty 20.9.2023).

Vuosiluokka	2023-24	2024-25	2025-26	2026-27	2027-28	2028-29	2029-30
1.lk	3	4	4	2	4	3	3
2.lk	1	3	4	4	2	4	3
3.lk	2	1	3	4	4	2	4
4.lk	3	2	1	3	4	4	2
5.lk	1	3	2	1	3	4	4
6.lk	-	-	-	-	-	-	-
	10	13	14	14	17	17	16

Olhavan koulun oppilasmäärä ennusteen mukaan näyttäisi säilyvän alle kahdessakymmenessä oppilaassa. Tilastointi käsittää alueella asuvat syntyneet lapset. Muuttoliike vaikuttaa tietenkin lopulliseen toteutumiseen.

Esioppilaita olisi ennusteen mukaan vuosittain 2-4. Perusopetuksen ensimmäisillä vuosiluokilla olisi ennusteen mukaan vuosittain 4-8 oppilasta. Perusopetuksen ryhmänä toimisi 1. – 2. – vuositason yhdysluokka.

6. OLHAVAN PIENTEN KOULUN MALLI JA SEN HALLINNOINTI

Pienten koulun malliksi on hahmoteltu seuraavaa:

- Varhaiskasvatuksen ryhmänä toimii Tenavatuvan ryhmäperhepäiväkotinä
- Esiopetuksessa olevat oppilaat sijoittuvat varhaiskasvatuksen ryhmään
- Perusopetuksen luokilla 1-2 olevat oppilaat muodostavat oman ryhmänsä
- Henkilöstöratkaisuna on nykyinen mitoitus ja rakenne

Kaikki toiminnot sijoitetaan koulukiinteistöön. Tenavatuvan kiinteistöstä on tarkoitus luopua.

Tenavatuvan toiminta käytännössä siis jatkuisi pienten koulun mallissa ennallaan. Henkilöstömitoituksessakaan ei tapahtuisi juuri muutosta. Jonkin verran ohjaavaa työpanosta voitaisiin yhdistää perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen välillä. Esiopetuksen ratkaisua mallissa voisi toteuttaa kolmella tavalla – koulun perusopetuksen kanssa integroidussa ryhmässä, osana Kuivaniemen koululla toteutettavaa esiopetusta tai osana ryhmäperhepäiväkodin toimintaa. Monella esiopetuksen oppilaalla on esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen tarve. Tämä puoltaisi esiopetuksen toteuttamista ryhmäperhepäiväkodin yhteydessä. Samalla käyttöaste ja asiakaspaikat saataisiin paremmin toteutettua.

PIENTEN KOULUN MALLI

RYHMÄPERHEPÄIVÄKOTI	PERUSOPETUS	HALLINTO
<ul style="list-style-type: none"> •Lapsia yhteensä 6-12 (0-5 vuotiaita 4-8) •Esioppilaita 2-4 •Osa aluepäiväkotia •Henkilöstö vakan henkilöstöä mitoitus huomioiden •Toteutetaan varhaiskasvatussuunnitelmaa 	<ul style="list-style-type: none"> •Vuosiluokat 1 ja 2 •Oppilaita 4-8 •Opettaja ja ohjaajaresurssi tarpeen mukaan •Oppilashuollon palvelut •Oppimisen tuen järjestelyt •Koulukuljetukset 	<ul style="list-style-type: none"> •Varhaiskasvatuksen toiminta aluepäiväkodinjohtajan alaisuudessa •Koulun toiminta Kuivaniemen rehtorin alaisuudessa (hallinnollisesti Kuivaniemen koulua) •Nimetyt vastuuhenkilöt Olhavassa

Kustannusten näkökulmasta toiminta ja henkilöstörakenne tarkoittaisi sitä, että varhaiskasvatuksen osalta ei tapahtuisi juuri lainkaan muutoksia. Opetuksen osalta henkilöstökustannukset nousisivat nykyiseen tilanteeseen verraten tukipalveluiden henkilöstön, oppilashuollon, oppimisen tuen järjestelyjen, opettajan ja tarvittavan ohjausresurssin verran. Arviolta nämä kustannukset olisivat vuositasolla yhteensä noin 150 000 euroa. Koulukuljetusten osalta pienten koulun malli ei juuri lainkaan vaikuttaisi kustannustasoon.

Kiinteistöön liittyvät kustannukset on arvioitu luvussa 7.

7. KIINTEISTÖTARPEET JA NIIDEN KUSTANNUKSET

Pienten koulun malliin liittyviä kiinteistöjen muutostöitä varten varhaiskasvatuspäällikkö Virpi Risteelä ja sivistysjohtaja Tuomo Lukkari laativat pohjan varhaiskasvatuksen ryhmäperhepäiväkodin asettamille minimivaatimuksille. Tämän jälkeen Tenavatuvan kiinteistö ja Olhavan koulun kiinteistö katselmoitiin. Katselmoinnissa olivat mukana myös kiinteistöpäällikkö Jari Poutiainen ja kiinteistöpalveluesimies Keijo Kärkkäinen. Katselmoinnin jälkeen yhteistyössä laadittiin yhteenveto tarvittavista muutostöistä, suunnitelmat niiden toteuttamiselle sekä suuntaa antava kustannusarvio.

Omat haasteensa ja kustannuksensa muutostöille asettaa se, että Olhavan koulun lämmön-, veden- ja sähkönsyötöt ovat yhteydessä toisiinsa. Jos pienten koulun mallin toiminta keskitetään koulukiinteistöön ja Tenavatuvan kiinteistöstä luovutaan myymällä kiinteistö, täytyy tässä yhteydessä varautua esimerkiksi sähkönjakelun erottamiseen ja vesiputkiston muutostöihin. Tenavatuvan kiinteistöstä ja irtaimistosta ei juurikaan löydy hyödynnettävissä olevia kalusteita ja tavaroita. Tietenkin lelut ja monet päiväkodin välineet voidaan siirtää, mutta esimerkiksi kuivauskaapit ja pienten lasten sängyt tulisi hankkia.

Koulun kiinteistöön tehdyssä katselmuksessa pyrittiin löytämään tarkoituksenmukaisimmat tilat ja ratkaisut sekä ryhmäperhepäiväkodin että koulun toiminnalle. Koulun toimintaa ajatellen muutostöitä ei kartoitettu, vaan oletettiin tilojen soveltuvan koulukäyttöön sellaisenaan. Varhaiskasvatuksen ryhmäperhepäiväkodin toiminta puolestaan asettaa toimintaan suunnitellut koulukiinteistön osat, sisääntulotilat ja pihan muutostarpeiden alle. Suunnittelussa ja tilojen hahmottamisessa pyrittiin löytämään ratkaisut, jotka olisivat helpointa toteuttaa, kustannuksiltaan edullisimpia ja toiminnan kannalta soveltuvimpia.

Kiinteistöpalveluesimieheltä saatiin kiinteistön muutostöitä arvioitaessa tieto, että koulukiinteistössä on vuonna 2022 tapahtunut vesivahinko. Tämän vaurion korjaaminen ei sinällään lukeudu pienten koulun mallin muutostöiden kustannuksiin, mutta tilojen käyttäminen edellyttää myös vesivaurion korjaamista. Vaurioiden

laajuus ja remontin kustannusarvio vaativat vielä lisätutkimuksia ja rakenteiden avaamista. Tällä hetkellä tiedossa olevat kustannukset ovat arviolta 65 00 euroa. Vaadittavan remontin hinta voi nousta tästä huomattavastikin.

Käyttäjätietoja:

- Päiväkodin ikäluokka on 9 kk – 6 vuotta
- Koulu ei ole ollut v. 2022 kesän jälkeen käytössä
- Varhaiskasvatuksen lapsia 6-12
- Alakoululaisia 4-8
- Henkilöstöä päiväkodilla 3-5
- Henkilöstöä koululla 3-5
- Tukipalveluiden työntekijöitä 2

Käyttäjähallintokunnan edustajien (Virpi Risteelä, Tuomo Lukkari) laatima raportti muutostyötarpeista 1.9.2023

Ryhmäperhepäiväkoti olisi mahdollista toteuttaa koulurakennukseen seuraavilla edellytyksillä:

- Pienten kulku sisälle sisäpihan isommasta ovesta. Eteistilan jälkeinen sisällä oleva lasiovi, jonka takana on portaiden ylätasanne, lukitaan turvallisuussyistä muulta kulkemiselta. Tällöin eskareiden ja koululaisten kulku tapahtuisi sisäpihan pienemmästä ovesta pienempään eteistilaan, johon juuri ja juuri saataisiin mahdutettua naulakkopaikat noin 5-10 oppilaalle.
- Pienten sisääntuloon tarvitaan luiska rattaille. Eteisessä tai oven läheisyydessä tulisi olla vesipiste kuravaatteiden huuhteluun.
- Eteiseen tulisi mahtua 1-2 kuivauskaappia.
- Naulakkopaikat ja kenkien kuivaustelineet 12 lapselle.
- Ulko-oven läheisyydessä jonkinlainen ratkaisu ulkolelujen säilyttämiseen ja suojaista tilaa rattaiden säilyttämiseen ja rattaissa päiväunia nukkuville lapsille.
- Ulko-oven läheisyydestä riittävän korkein metalliaidoin aidattu alue pienten lasten ulkoiluun. Joitakin pienille soveltuvia ulkovälineitä, vähintään hiekkalaatikko ja kiikut.
- Kun eteistilasta käännytään oikealla puolella avautuvalle käytävälle, on siinä valmiiksi kaksi wc:tä. Ne tulisi muokata sopivaksi pienille, eli pienten lasten pöntöt, riittävän matalat käsienpesualtaat ja riittävästi tilaa myös potalla istuville. Vähintään toisessa näistä vessoista myös korkeampi allas, jossa aikuinen voi suihkuttaa potat puhtaaksi.
- Käytävällä on kaksi suurta luokkatilaa, joista toisen voi muokata toimintatilaksi tarvittavine eriyttämistiloineen.
- Toisesta luokkatilasta saa nukkumahuoneen, huoneeseen tulisi mahduttaa 12 sänkyäpaikkaa.

SIIVOUS:

- Käytävällä luokkien välissä on siivouskomero, jossa on vesipiste. Tämän vesipisteen ympärille tulisi muokata sekä vauvojen pyllynpesupaikka hoitopöytineen ja suihkualtaineen sekä pyykinpesupiste, eli pesukone ja jonkin verran kaappitilaa pyyheliinoille ja lakanoille.
- Mietittäväksi jää vielä siivouskomeron sijoittelu, sekin tarvitsee vesipisteen. Tarkoituksenmukaisinta rakentaa tähän läheisyyteen, eli silloin luokkatiloista lohkaistaisiin riittävä palanen kaikkeen tähän.

RUOKAILUT:

- Aamupalan valmistaminen, päivärüuan lämmittäminen ja iltapäivän välipalan valmistaminen olisi varmastikin mahdollista alakerran keittiössä. Eskarit ja koululaiset voisivat syödä

keittiökäytävällä pöydissä mutta jos myös pienet kulkisivat sinne, niin silloin tarvitaan rivi syöttötuoleja ja käytävä menee ahtaammaksi.

- Ateriahissin rakentaminen koulun pääaulassa olevien isojen portaiden viereen on välttämätöntä. Silloin ryhmiksen työntekijä hakisi ruuan hissiltä ruokakärryllä ja palauttaisi tiskit samaan paikkaan. Yläeteisen lasiovissa liikuttaisiin avaimella ruuan haun aikana, muutoin niitä pidettäisiin turvallisuussyistä lukossa, ettei pieniä pääsisi karkailemaan portaikon ylätasanteelle. Samoin avaimella kuljettaisiin henkilökunnan yhteiseen taukotilaan ja aikuisen vessaan.

HENKILÖSTÖ- JA SOSIAALITILAT:

- Henkilöstölle löytyy hyvin vaatekaappitilaksi muokattavaa tilaa ja suihkutilat alakerrasta.
- Koska pienten lasten pukemis- ja riisumistila pitäisi rauhoittaa turvallisuussyistä muulta kulkemiselta, se tarkoittaa sitä, että silloin talon isoimmat luokkatilat muokattaisiin ryhmiksen käyttöön ja alakerta sekä yläkerran pienemmät luokkatilat, (jotka ovat aikuisten taukotilan lähellä), olisivat esioppilaiden ja 1-2 luokkien käytössä. Muutoin tulee oppilaiden kulkemisia ristiin ja turvallisuusseikkojen kanssa tulisi haastetta.

Kiinteistöpäällikkö Jari Poutiaisen ja kiinteistöpalveluesimiehen Keijo Kärkkäisen yhteenveto ja arvioinnit muutostöistä ja niiden kustannuksista:

Kosteusvaurioituneen osan korjausten loppuun vienti

- Alakerran käytävän wc-tilassa pystyviemärin liitos korkannut v. 2022, josta aiheutunut laaja-alainen vesivahinko. Lattia piikattu auki, kuivatettu ja viemäri pois käytöstä
  - Hajuhaitta koskee koko alakerran osastoa ml. puukäsityöluokat, muut luokat ja tilat sekä keittiö
  - Edellyttää kantavien seinärakenteiden alaosien ja lattian laajempaa purkamista, rakenteiden korjaamista ja vaihtamista sekä uusien pintamateriaalien valamista, kustannusarvio 65 000 €
- Kohde suunnitellaan päiväkotitilaksi ja alakoululuokkien 1-2 käyttöön.

Yhteenveto:

- Päiväkotitilat toteutetaan annetun mitoituksen mukaisesti. Suunniteltu alue 2. kerroksen pihan puoleinen kulkusuunnasta ensimmäinen ulko-ovi, eteinen, ja luokkasiipiosa. Luokkasiipiosaan rakennetaan pienten lasten pesemistä varten oma huone ja lisäksi 2 wc:tä yhdistetään siten, että rinnakkain mahtuu 3 pienempää lastentarhaikäisille suunniteltua käsienpesuallasta ja wc-pönttöä väliseiniineen
- Toinen luokkatila toimii ryhmähuoneena ja nukkumatilana, jossa sänkyjen mitoitus 12 kpl
- Luokkatilat 2. kerroksen sisääntuloaulan oikealla puolella. Vieressä myös henkilökunnan tiloja, alakerrassa lisää henkilökunnan tiloja. Pääsisäänkäynti henkilökunnan tilojen vieressä toimii alakoululaisten ulko-ovena
- Ateriakuljetus järjestetään sisääntuloaulan portaiden viereen järjestettävällä hissillä
- Piha-alue muutetaan ja rajataan toiminnallisesti siten, että välineet varusteet vastaavat päiväkotilaisten ja koululaisten tarpeita teknisesti ja turvallisesti. Päiväkodin sisäänkäynnin eteen rakennetaan liuska. Eteiseen suunnitellaan tilat vaunujen säilyttämistä varten. Piha-alueet noudattavat pääovien kulun rajausta eli eri käyttäjäryhmistä ei pääse kulkemaan kuin omiin tiloihin
- Kohde vaatii ARK- ja LVISA-suunnittelua ja toimenpideluvan vesivahinkokorjaukselle ja muutostyölle, sillä käyttötarkoitus muuttuu osittain
- Tenavatuvan muuttaessa koululle, jää nykyinen päiväkotitilaksi tyhjilleen. Rakennus on liitetty koulun lämmöntuottojärjestelmään. Rakennus olisi järkevintä lämmitysjärjestelmän osalta erottaa koulusta ja muuttaa kokonaan sähkölämmitteiseksi. Edellyttää lämmitysvaraajan hankintaa, teknisten tilojen rakentamista, sähköliittymän perustamista ja koon kasvattamista, sähköpattereiden hankintaa.

Kustannusarvio ja töiden kuvaus:

1	Kosteusvaurion korjaustyö ja uudelleen rakentaminen 65 000 €
2	Sisääntuloluiska 5000 €
3	Luokkahuoneen muutostyöt toimintatilaksi. Kaikki pinnat uusiksi, valaistus, akustolevyt yms. Kustannusarvio 10 000 euroa.
4	Luokkahuoneen muuttaminen nukkumatilaksi 1000 € Samat kuin edellisessä + kaappisängyt 1000€/kpl → sänkyihin yht. 12 000€ eli yhteensä 22 000 euroa.
5	Varastosäilytystilan rakentaminen, leikkivälineet ja rattaat Kustannusarvio 10 000 euroa.
6	Kuivauskaapit 2 kpl, 1500 €
5	LVIS-työt, siivoushuoneen muutostyöt, wc-muutostyöt, uuden siivouskomeron rakentaminen, nykyisen siivouskomeron muuttaminen pesuhuoneeksi. WC-istuimet, altaat, ppk hoitotasot ja hyllyt 5 000€, uuden siivouskomeron rakentaminen 15 000 €. Töineen ja tarvikkeineen kustannusarvio 25 000 €.
6	Hissi ruoan jakeluun, 10 000 €
7	Piha-alueen jakaminen, leikkivälineet, aidat, maatyöt, kustannusarvio 40 000€.
8	LVIS-tekniset muutostyöt Tenavatuvan lämmöntuotannon erottamiselle koulurakennuksesta Kiinteistö maalämmössä, porakaivo n. 7000 € + mlp 7000€, töineen kustannusarvio n. 25 000€ Lisäksi pitänee vielä rakentaa joku huonekin mihin mlp mahtuu.
9	Suunnittelutyöt ja kuntotutkimukset 8000 €
	Yhteensä: 176 500 €

Mahdolliset muut lisäykset (eivät sisälly edellä esitettyyn kustannusarvioon):

10. naulakot, kenkien kuivaustelineet, ovi-/lukitusmuutokset, muut pienet kiinteät varusteet 10 000 €

11. muut pienet LVIS-tekniset muutostyöt (pattereiden siirrot, hanojen uusinta → tiivisteet kuivanneet yms, pistorasioiden lisäys, valaisinmuutokset päiväkodin tarpeita vastaavaksi, 10 000€

12. nykyisten tavaroiden hävitys ja tilojen siivous 10 000 €

13. nykyisestä keittiöstä siirretty uuni ja apk → uusien hankinta ja asennus 15 000 €

On huomioitavaa, että Tenavatuvan ja koulun kiinteistöihin kohdistuu muutostarpeita ja niihin liittyviä kustannuksia, jotka eivät varsinaisesti aiheudu pienten koulun mallin käyttöönotosta. Esimerkiksi koulukiinteistön vesivahinko tulee joka tapauksessa korjata, jos kiinteistön käyttöä jatketaan tai vaikka kiinteistö myytäisiin. Samoin Tenavatuvan kiinteistöä luovuttaessa tulee sähkön- ja lämmönsyötöt rakentaa uusiksi. Suorat kustannukset pienten koulun mallin johdosta voidaan laskea olevan hieman alle 150 000 euroa. Kiinteistöjen erottaminen toisistaan sähkön ja lämmön varmistamiseksi maksaa arviolta 25 000 – 50 000 euroa. Koulukiinteistön kosteusvaurion korjauksen kokonaiskustannukset varmistuvat vasta tarkempien tutkimusten jälkeen. Tällä hetkellä on tiedossa tähän liittyen korjaustarpeita 65 000:n euron edestä. Muutokset, korjaukset ja kunnostustyöt hoidetaan kunnan käyttötaloudesta ja ne ovat kertaluonteisia.

KÄYTTÖKUSTANNUKSET? PER VUOSI KUN KUN KÄYTÖSSÄ?

KUINKA KAUAN MOLEMMAT RAKENNUKSET KÄYTÖSSÄ? KAHDEN RAKENNUKSEN KÄYTTÄKUSTANNUKSET

8. YHTEENVETO JA ARVIOINTIA

Pienten koulun mallin ensisijainen tavoite on turvata kunnan peruspalveluja mahdollisimman lähellä olhavalaisia. Varhaiskasvatuksen sijainti on perheiden arjen näkökulmasta tärkeä tekijä. Työssäkäyntisuunnat, etäisyydet ja muut mahdollisuudet vaikuttavat suuresti siihen, miten

varhaiskasvatukseen kuljettaminen sujuu. On tietenkin tärkeää huomioida palvelujen järjestämisessä myös muut laatutekijät, palveluverkko ja resursointi. Lähikouluperiaatteen mukaisesti opetuksen järjestäjä osoittaa kaikille oppivelvollisuusikäisille lähikoulun. Olhavalaiset oppilaat ovat kulkeneet Kuivaniemen koulussa syksyn 2022 alusta asti. Viestit koulunkäynnistä, aktiivisuudesta ja oppimistuloksista ovat olleet positiivisia. Koulukuljetukset on pystytty toteuttamaan kustannustehokkaasti ja lain määrittämän enimmäisajan sisällä. Koulun jatkuminen Olhavassa on oma prosessinsa ja päätöksensä. Pienten koulun mallissa Olhavan koulu hallinnollisesti lakkaisi ja oppilaat ja henkilöstö olisivat osa Kuivaniemen koulua. Pienten koulun malli mahdollistaisi lähempänä olevan koulun perusopetuksen alkuluokille.

Pienten koulun mallin toteutuessa Tenavatuvan toiminta jatkuisi varsin pitkälti entisellään. ENTÄ TENAVATUVAN KUSTANNUKSET? Suurin muutos olisi esiopetuksen sisältyminen toimintaan. Esiopetuksen oppilaita olisi ryhmässä vuosittain vain 2-4, jolloin opetuksen laatu ja toteuttaminen pitäisi miettiä tarkoin. Varhaiskasvatuksen näkökulmasta esioppilaiden mukanaolo tarkoittaisi parempaa täyttöastetta. Ryhmässä toki olisi tämän johdosta laajemmalla skaalalla eri-ikäisiä (0-6 – vuotiaita) lapsia.

Perusopetuksen ryhmäkoko olisi pienten koulun mallissa vuosittain 4-8 oppilasta ensimmäisellä ja toisella vuosiluokalla. Opetuksen toteuttaminen vaatisi yhden luokanopettajan ja tarvittavan koulunkäynninohjaajan resurssin, laaja-alaisen erityisopettajan käyntejä muutaman kerran viikossa, oppilashuollon henkilöstön kapasiteettia ja tukipalveluiden järjestämistä. Opetussuunnitelmaa täytyisi joiltakin osin toteuttaa soveltaen, esimerkiksi liikunnan opetuksessa. Luokanopettajan vastuu korostuisi esimerkiksi valvontojen, opetusjärjestelyiden, suunnittelun, tapahtumien, kodin ja koulun yhteistyön sekä oppilashuollon toteuttamisessa.

Kustannusten valossa pienten koulun malli vaatisi aloittamisvuonna noin 150 000:n euron investoinnit muutostöistä johtuen ja lisäksi vähintään 100 000:n euron korjaus- ja muutuskustannukset koulukiinteistöön sekä sähkön ja energian syöttöjen erottamiseen kiinteistöjen välillä. Tenavatuvasta luopumisen johdosta tähän liittyvistä kiinteistökuluista koituisi noin 35 000:n euron säästöt vuositasona. Mahdollinen myyminen toisi tietenkin tuloja myyntihinnan verran. Tasearvoa Tenavatuvan kiinteistöllä on hieman yli 100 000 euroa, joka pitää myyntihetkellä kirjata alas. Perusopetuksen ja tukipalveluiden henkilöstöä tulisi nykytilanteeseen verraten lisätä siten, että se vuositasona lisäisi kustannuksia noin 150 000 euroa.

Investoinnit ja käyttöönotto:

Muutostyöt	150 000 euroa
Korjaus- ja muutuskustannukset	100 000 euroa
Tenavatuvan tasearvo	100 000 euroa
Tenavatuvan kiinteistökustannukset	-35 000 euroa
YHTEENSÄ	325 000 euroa

Vuositason kustannukset: KÄYTTÖKUSTANNUKSET MUKAAN!

Koulukiinteistön nousevat kustannukset	50 000 e (kokonaisuus 85 000 e v. 2020)
Tenavatuvan toiminta	0 euroa
Perusopetuksen toiminta	150 000 euroa

YHTEENSÄ

200 000 euroa

Varhaiskasvatuksessa tulee toteuttaa hyväksytyä varhaiskasvatussuunnitelmaa, esiopetuksessa esiopetussuunnitelmaa ja perusopetuksessa perusopetuksen opetussuunnitelmaa. Paikallisia suunnitelmia ja niiden sisältöjä ohjaavat valtakunnalliset perusteet. Opetussuunnitelman toteuttaminen ja siihen liittyvät tavoitteet ovat keskeisiä elementtejä koulun toiminnassa. Opetussuunnitelmaan sisältyy paljon osa-alueita ja paikallisia tarkentavia suunnitelmia, kuten digistrategia, kestävä kehityksen suunnitelma, kulttuuripolku, kieliohjelma ja harrastamisen Suomen mallin toiminta. Nämä kaikki tulee ottaa huomioon opetusta toteutettaessa ja palveluverkkoa määritettäessä. Oppilailla tulee olla yhtäläiset mahdollisuudet esimerkiksi valinnaisuuteen, monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin, riittävään sosiaaliseen verkostoon, itsensä toteuttamiseen ja eheään oppimisen ja kasvun polkuun.

Keskeiset laatutekijät oppimisyhteisössä (OKM 2022)

– johtaminen

Varhaiskasvatuksen toiminta on osa aluepäiväkotia. Aluepäiväkodinjohtaja vastaa taloudesta, toiminnan suunnittelusta ja operatiivisesta työstä. Henkilöstöstä nimetään yksikön vastuuhenkilö.

Perusopetuksen luokkien toiminta on osa Kuivaniemen koulua. Kuivaniemen koulun rehtori vastaa taloudesta, toiminnan suunnittelusta ja operatiivisesta työstä. Opettaja osallistuu Kuivaniemen koulun henkilöstökokouksiin ja yhteissuunnitteluun.

– henkilöstö

Varhaiskasvatuksen henkilöstö koostuu Tenavatuvan henkilöstöstä. Mitoitus noudattaa ryhmäperhepäiväkodin henkilöstölle asetettuja vaatimuksia. Yhdellä opettajista pitää olla esiopetusta antavan opettajan kelpoisuus.

Perusopetuksen henkilöstö koostuu luokanopettajasta, riittävästä koulunkäynninohjaajan työpanoksesta sekä laaja-alaisen erityisopettajan tunneista. Luokanopettajalle osoitetaan tarvittaessa opetusvelvollisuuden täyttymiseksi tunteja myös muista yksiköistä.

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen toteuttamiseksi tarvitaan myös tukipalveluiden henkilöstöä, oppilashuollon palveluita ja hallintoa.

– taloudelliset resurssit

Taloudellisia vaikutuksia on kuvattu edellä. Pienessä yksikössä lapsi- ja oppilaskohtaiset kustannukset ovat verrattain suuret.

– arviointi

Toiminnan arviointi toteutetaan osana aluepäiväkodin ja Kuivaniemen koulun arviointia. Oppilasarvioinnissa toteutetaan paikallista arviointisuunnitelmaa.

– opetussuunnitelman toteuttaminen

Varhaiskasvatussuunnitelmaa toteutetaan entiseen tapaan.

Esiopetussuunnitelmaa toteutetaan sovelletusti. Esiopetuksen järjestäminen pienessä ryhmässä (2-4 esioppilasta) haastaa erityisesti vuorovaikutustaitojen, ryhmässä toimimisen ja laaja-alaisen oppimisen taitojen opettamista.

Perusopetuksen opetussuunnitelmaa toteutetaan osittain sovelletusti. Pieni ryhmäkoko ja yhdistelmäluokka haastavat joiltakin osin oppiainekohtaisten tavoitteita, ryhmätyötaitojen kehittymistä ja valinnaisuuden toteutumista.

- opetus ja opetusjärjestelyt
- oppimisen, kasvun ja hyvinvoinnin tuki

Pienen lapsi- ja oppilasmäärän johdosta monipuolisuutta ja vaihtoehtoja on rajatusti. Yksilökohtainen huomiointi vaikuttaa hyvinvointiin positiivisesti.

- osallisuus ja vaikuttaminen

Toteutetaan suunnitelman mukaisesti.

- kodin ja koulun yhteistyö

Toteutetaan suunnitelman mukaisesti.

- fyysinen oppimisympäristö

Fyysinen oppimisympäristö koostuu kyläkoulumaisesta ympäristöstä ja riittävästä ja asianmukaisista tiloista.

- oppimisympäristön turvallisuus

Oppimisympäristö on turvallinen ja oppimista tukeva.

- perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminta

Aamu- ja iltapäivätoimintaa tarvitseville toteutetaan toissijainen oppilaaksiotto Kuivaniemen koululle.

- koulun kerhotoiminta

Kerhotoimintaa pyritään toteuttamaan. Mahdollisuudet tähän ovat hyvin rajalliset.